

## Katecheza V – Niedziela 13 października

### PREFACJA

Prefacja to pierwsza część modlitwy eucharystycznej, w której ma miejsce konsekracja, czyli przemiana chleba i wina w Ciało i Krew Pana Jezusa. Nazwa „prefacja” pochodzi od łacińskiego słowa *praefatio* i oznacza mowę wstępną lub mowę przed zgromadzeniem. W całej modlitwie eucharystycznej właśnie prefacja wyraża najmocniej Bożą chwałę. Rozpoczyna się ona od dialogu kapłana z wiernymi: „Pan z wami” - „I z duchem twoim”. W ten sposób jest obwieszczana obecność Boga wśród swojego ludu.

Na początku modlitwy eucharystycznej jesteśmy wezwani do wznoszenia „w górę serca”, ponieważ serce jest synonimem całego człowieka. Dlatego kapłan, wypowiadając to wezwanie, unosi lekko ręce do góry, jakby chciał tym nieznacznym gestem „poderwać” serca wiernych ku Bogu. Następnie celebrans wzywa nas: „Dzięki składajmy Panu Bogu naszemu”. Te słowa wyrażają istotny charakter modlitwy eucharystycznej, czyli dziękczynienie za wielkie dzieła, jakie Bóg dla nas uczynił. Odpowiedź wiernych: „Godne to i sprawiedliwe”, oznacza potwierdzenie przez lud słów kapłana. Tutaj, w prefacji, wierni, nie sami, lecz pod przewodnictwem kapłana, składają Bogu dzięki za dzieło zbawienia i za obfitość łask. Ten dialog na początku prefacji jest znakiem jedności kapłana z wiernymi. Potem tekst prefacji wymienia jedno z dzieł zbawczych Boga, za które chcemy w tej Eucharystii podziękować. Ta część prefacji jest zależna od okresu liturgicznego, a więc jest zmienna, czyli inna jest prefacja w Adwencie, inna w Wielkim Poście, inna na Wielkanoc, jeszcze inna w święta. Prefacja kończy się wezwaniem, aby niebo, tzn. zastępy aniołów, oraz ziemia, czyli my sami, jednym głosem wielbiły Boga. W tym momencie, jak podkreśla *Konstytucja o liturgii świętej* (nr 8), łączy się liturgia ziemską z liturgią niebiańską.

### „UŚWIĘĆ TE DARY”

Po prefacji i hymnie *Sanctus*, które są jednym wielkim dziękczynieniem, kapłan odprawiający Mszę Świętą nawiązuje do niedzieli lub święta, a następnie wyciąga ręce nad darami chleba i wina oraz wypowiada następującą prośbę: „*Pokornie błagamy Cię, Boże, uświęć mocą Twojego Ducha te dary, które przynieśliśmy Tobie, aby się stały Ciałem i Krwią Twojego Syna, naszego Pana, Jezusa Chrystusa*” (III ME). Wyciągnięte ręce kapłana z dłońmi nad darami symbolizują zstąpienie na nie Ducha Świętego. Ta modlitwa nosi nazwę epiklezy i pochodzi od greckiego słowa *epiklesis* oznaczającego „wołanie”, „przywołanie”,

„prośbę”, „zaproszenie”. Epikleza zawiera więc prośbę skierowaną do Boga Ojca o zstąpienie Ducha Świętego na ofiarę zgromadzonych wiernych i o przemianę darów chleba i wina w Ciało i Krew Syna Bożego.

Po konsekracji (przeistoczeniu, podniesieniu) kapłan odmawia epiklezę komunijną: *„Spraw, abyśmy posileni Ciałem i Krwią Twojego Syna i napełnieni Duchem Świętym, stali się jednym ciałem i jedną duszą w Chrystusie”* (III ME). Modlitwa ta zawiera prośbę o owoce Komunii Świętej, a pierwszym z nich jest jedność między Bogiem i Jego ludem oraz między ludźmi. To także może się dokonać jedynie dzięki działaniu Ducha Świętego.

## **SŁOWA USTANOWIENIA**

Kapłan opowiada krótko wydarzenie z Wieczernika, to znaczy ustanowienie Eucharystii przez Jezusa Chrystusa. Ten tekst zawierają wszystkie liturgie Wschodu i Zachodu już od III wieku. Od zawsze istniało w Kościele przekonanie, że Chrystus ustanowił Eucharystię i że w czasie każdej Mszy Świętej czyni to samo, co czynił w Wieczerniku.

W czasie przeistoczenia substancja chleba i wina zmienia się w substancję Ciała i Krwi Chrystusa. Natomiast wygląd chleba i wina, ich smak, pozostają takie same.

## **„TO CZYŃCIE NA MOJĄ PAMIĄTKĘ”**

Aby znaleźć klucz do zrozumienia słów Jezusa: „To czyńcie na moją pamiątkę”, musimy powrócić do Starego Testamentu, do historii wyjścia Izraelitów z Egiptu. W czasie uczty paschalnej ojciec rodziny opowiadał o tym, że Bóg okazał wielką moc, prowadząc naród izraelski do Ziemi Obiecanej. Słuchając tego opowiadania, członkowie rodziny byli przekonani, że Bóg jest pośród nich, że działa, że okazuje swoją moc w ich obecnej sytuacji, tak jak kiedyś ratował Naród Wybrany.

Chrystus mówiąc: „To czyńcie na moją pamiątkę”, polecił: uobecniajcie, urzeczywistniajcie we Mszy Świętej moją ofiarę krzyżową; Ja jestem z wami, Ja was zbawiam w każdej przez was sprawowanej Eucharystii i to w tej sytuacji życiowej, w której się teraz znajdujecie!

## **UKAZANIE KONSEKROWANYCH POSTACI**

Dawniej Mszę św. celebrowano "tyłem do ludzi", dlatego zaczęto wiernym ukazywać Najświętsze Postaci. W średniowieczu, gdy bardzo rzadko przyjmowano Komunię Świętą,

wydłużano czas podniesienia, aby umożliwić wiernym adorację Chrystusa. To podniesienie pozostało w liturgii do dziś jako czas adoracji i czci. Kapłan oddaje cześć obecnemu na ołtarzu Chrystusowi przez ukłonienie.

Jak należy zachować się w czasie podniesienia? Czy należy patrzeć na Hostię i Kielich? A może trzeba pokornie skłonić głowę? Zarówno jedna, jak i druga forma jest właściwa. Należy przyjąć taką postawę, która pomaga w skupieniu i adoracji. Należy sobie uświadomić, a przede wszystkim w głębi duszy odczuć, że tutaj jest obecny Pan mój i Bóg mój! I trzeba Mu to w tym momencie powiedzieć słowami, albo i bez słów.

### **„OTO WIELKA TAJEMNICA WIARY”**

Na długo przed Soborem Watykańskim II (1962-1965) zastanawiano się nad tym, jak umożliwić wiernym aktywne włączenie się w modlitwę eucharystyczną. Dotychczas odmawiał ją sam kapłan. Dopiero na mocy reformy soborowej po słowach przeistoczenia (po podniesieniu) wprowadzono wezwanie skierowane do wiernych: „Oto wielka tajemnica wiary”, z aklamacją, czyli odpowiedzią wiernych: „Głosimy śmierć Twoją, Panie Jezu Chryste, wyznajemy Twoje zmartwychwstanie i oczekujemy Twego przyjścia w chwale”. W ten sposób zgromadzony lud może pełniej uczestniczyć we Mszy Świętej, w samym jej sercu. Cała modlitwa eucharystyczna skierowana jest do Boga Ojca, natomiast adresatem aklamacji jest Jezus Chrystus. Lud wyznaje wiarę w Jego obecność; w obecność Tego, który umarł, który zmartwychwstał i który przyjdzie.

*Mszał rzymski dla diecezji polskich* zawiera jeszcze trzy inne wezwania kapłana i odpowiadające im aklamacje wiernych.